

6. ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

За умов глобальної соціально-економічної кризи, коли загострюються внутрішні суперечності між основними цілями господарської діяльності – одержанням прибутку і підвищенням рівня соціальної відповідальності, – посилюється роль бухгалтерського обліку як інструменту пізнання, організації й об'єктивного відображення господарського життя.

Сучасна парадигма соціально-економічного розвитку передбачає формування інституційного середовища, спрямованого на стимулювання, з одного боку, підприємницької активності, економічне зростання на основі структурно-інноваційних перетворень, утвердження сучасної соціальної інфраструктури, механізмів соціально-ринкової економіки тощо, а з іншого – подолання нагромадження суперечностей між економікою та суспільством за рахунок формування і реалізації послідовної політики глибокої демократизації економічних процесів, утвердження повноцінних інститутів ринкової економіки та громадянського суспільства. Відтак, саме сучасному етапу розвитку суспільства притаманна активізація процесів трансформації понять і принципів економічної науки загалом та бухгалтерського обліку зокрема як прикладної науки, яка через притаманну йому методологію здатна впорядковувати інформацію що-

до процесів господарювання, і тим самим скеровувати дії (рішення) людини.

Головна мета бухгалтерського обліку полягає у формуванні та наданні якісної та корисної у прийнятті стратегічно важливих управлінських рішень інформації, яка цілком та повністю задовольнить інформаційні потреби потенційних стейкхолдерів. Саме це сприятиме розвитку економічного середовища суб'єкта господарювання та країни в цілому і суттєво мінімізує ризики прийняття помилкових, неправильних рішень на основі неправдивої інформації, що генерується системою бухгалтерського обліку з кінцевою метою формування і подання фінансової звітності, що є базисом у прийнятті важливих бізнес-рішень щодо подальших стратегічних планів розвитку того чи іншого суб'єкта господарювання.

Значення бухгалтерського обліку зростає зі зростанням обсягу знань, прогресом технологій та розумінням необхідності врахування в системі господарювання не лише економічних, а й соціальних факторів. Уже з початку свого існування людство намагається внести порядок до свого життя, але й досі це є невирішеним актуальним завданням, розв'язок якого знаходиться на шляху впорядкування знань, розвитку науки та, зокрема, достовірного відображення інформації про події, що відбуваються, в системі бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік, як інформаційна система управління, що покликана забезпечувати порозуміння та керуваність у соціально-економічному середовищі, має розвиватися, продукуючи методологічні рішення на запити практики. Якщо цієї залежності не має, то виникає розрив між теорією і практикою. Розрив може настільки поглиблюватися, що, зрештою, апробовані тривалою практикою положення обліку змінюють усталену теорію, тобто саме вони, а не нові запити користувачів соціально-економічного середовища, стають чинником зміни облікової методології.

Отже, методологія бухгалтерського обліку є інструментом впорядкування господарства як складової частини

суспільства, і від того, як буде використовуватись цей інструмент, залежить, яким чином буде організоване господарське життя в подальшому його розвитку (система буде впорядкованою чи хаотичною). Відсутність обліку або його неналежна організація призводить до невпорядкованості господарської системи, наслідком якої є соціальні диспропорції, розорення підприємств; політичного хаосу, що виявляється в економічній анархії держави, що, зрештою, призводить до культурної та суспільної деградації. Разом з тим, існуюча методологія та підходи до організації бухгалтерського обліку не можуть повною мірою задовольняти вимоги управління соціально відповідальною діяльністю як на мікро-, так і на макрорівні.

Необхідною основою для забезпечення господарського і державного, соціального і культурного порядку є порядок обліковий, першочерговим завданням якого є повне усунення можливості появи асиметричної інформації через недостовірне ведення рахунків та складання звітності. Оскільки існуючі методики дозволяють зловживати інформацією з метою введення в оману власника (якщо недобросовісний бухгалтер), або ж третіх осіб (якщо власник і бухгалтер не є соціально відповідальними), або ж самого бухгалтера (якщо власник надає недостовірну інформацію про оцінку окремих об'єктів свого майна).

Відтак, ефективне функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта потребує забезпечення управлінського персоналу, який приймає рішення, достовірною й об'єктивною інформацією про майно, фінансовий стан, результати господарської діяльності, а також про процеси їх формування. Саме таку інформацію надає система бухгалтерського обліку через свої функції.

Отримана з бухгалтерського обліку інформація аналізується для прийняття управлінських (оперативних, тактичних і стратегічних) рішень з метою здійснення господарської

діяльності в ринкових умовах господарювання, які, в більшості випадків, ототожнюються з невизначеними умовами.

Економічні перетворення, що відбуваються в Україні, тісно пов'язані з пошуком нових методів управління виробництвом. Ці перетворення в країні ставлять нові вимоги до впровадження новітніх технологій та сучасних підходів у сфері інформаційного забезпечення системи менеджменту. Цим зумовлена необхідність усвідомлення важливості та перспективності освоєння організаційно-методологічного забезпечення інтегрованого бухгалтерського обліку діяльності господарюючих суб'єктів. Останній має забезпечити розкриття інформації про економічну і соціальну діяльність підприємства, оскільки сталий розвиток – це збалансований розвиток усіх складових діяльності підприємства. Лише тісний зв'язок усіх видів обліку з плануванням, аналізом і контролем дозволить розглядати їх як близькі за своїми змістом, цілями, завданнями і функціями прикладного менеджменту.

На сьогодні розвиток бухгалтерського обліку, першою чергою, пов'язаний з удосконаленням процесу складання і подання фінансової звітності суб'єктами господарювання, а також підвищенням достовірності даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності, як невід'ємної складової сучасної економічної системи.

Таким чином, невід'ємною умовою ефективного функціонування кожного господарюючого суб'єкта є якісно побудована цілісна система бухгалтерського обліку, яка передбачає формування та прийняття на тривалу перспективу чіткої облікової політики, як специфічного елемента регулювання бухгалтерського обліку та звітності. Своєю чергою, ефективна організація бухгалтерського обліку передбачає створення гнучкої, багатофункціональної системи, орієнтованої на забезпечення вихідною обліковою інформацією користувачів з метою прийняття виважених управлінських рішень.